

Samsun'da Atatürk nöbeti

Samsun'da Atatürk Anıtı'nın bulunduğu park alanına araçla giren saldırganların halat bağlayarak anıtı yıkmaya çalışmasına tepkiler büyüyor...

Samsun'un İlkadım ilçesi Kale Mahallesi'ndeki Atatürk Anıtı, 2 kişinin saldırısına uğradı. Atatürk Anıtı'nın bulunduğu park alanına araçla giren saldırganlar, halat bağlayarak anıtı yıkmaya çalıştı.

Emniyet güçlerinin tespit ettiği 2 kişi gözaltına alındı.

Gündüz saatlerinde yaşanan olayın ardından Samsun Valiliği de yaptığı açıklamada "**Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün milli mücadele yolunda ilk adımı attığı şehrimizin simgesi haline gelmiş olan Atatürk Anıtına (Onur Anıtı) yapılan bu saygısızlığı asla kabul etmiyoruz. Kolluk birimlerimiz ilgili aracı tespit etmiş olup bu davranışı gerçekleştirilenler en kısa zamanda yakalanacaktır**" dedi.

AKŞAM NÖBET TUTULDU

Öte yandan heykelin başında akşam saatlerinde yaklaşık 100 kişi nöbet tutarak saldırıya karşı protesto gösterisi düzenledi.

Meşalelerin yakıldığı heykelin başında İstiklal Marşı okundu ve sloganlar atıldı.

GÖRÜNTÜLERİ ORTAYA ÇIKTI

Ortaya çıkan güvenlik kamerası görüntülerinde saldırganların ciple parka geldikleri görülüyor. Saldırganlar anıtı urganla çekip yıkamayacaklarını anlayınca, yaklaşık 6 dakika sonra telaşla araçlarını parktan uzaklaştırarak kaçıyor.

Şüpheli şahısların Samsun nüfusuna kayıtlı olduğu öğrenildi.

MAHİR ÇAYAN'DAN ATATÜRK NÖBETİ

Samsun'da Atatürk heykeline yönelik saldırı sonrasında gösterilen tepki ve protestolar ise **68 kuşağının Atatürk'e olan bağlılığı** hatırlattı.

O dönemde İzmir'de bir gericinin Atatürk heykeline saldırması devrimcilerin tepkisine neden olmuş, İzmir, Ankara, İstanbul'da bulunan Atatürk heykelleri önünde '**Atatürk'e bağlılık nöbeti**' başlamıştı. Ankara'daki ilk nöbeti de Mahir Çayan'ın başkanlığındaki Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Fikir Kulübü tutmuştu. Mahir ve arkadaşları heykel önünde yapılan basın açıklamasında ise şu görüşlere yer vermişti:

- "**Büyük kurtarıcı Atatürk'ün büstüne saldıran, yeşil bayrak isteyen gerici, korkunç zihniyet AP döneminde tekrar hortladı. (...) Çirkin politikacı, yurtsevmez politikacı yıllardır Atatürk ilkelerine dil uzatmış, karşı çıkmıştır. Ve yıllardır bu yurtsevmezlere dur diyen çıkmamıştır. Ve nihayet bu korkunç düşünce, ilerici güçlerin potansiyeli olan yüce Ata'nın**

büstüne saldırmıştır. Biz, bu çirkin saldırılara araç olan uyutulmuş zavallı kişilere değil, bu anlayışın bilinçli, çıkarıcı sözcülerine sesleniyoruz. Kuvvetini **Atatürk devrimleri**nden alan bir gençlik örgütü olarak biz, **SBF Fikir Kulübü**, tüm bu yurtsevmez hareketin karşısında sonuna dek direneceğiz ve Ata'nın büstüne kadar uzanmaya cüret eden ellerinizi kıracağız.”

DENİZ GEZMİŞ'TEN MUSTAFA KEMAL YÜRÜYÜŞÜ

Bir diğer örnek ise **68 kuşağ**ının en önemli eylemlerinden biri olarak kabul edilen ve yine Samsun'da geçen bir yürüyüştü. Deniz Gezmiş ve arkadaşları

- **Samsun'dan Ankara'ya Tam Bağımsız Türkiye için Mustafa Kemal Yürüyüşü**

nü düzenlemişti.

Aralarında Deniz Gezmiş'in yanı sıra Hüseyin Cevahir, Cihan Alptekin'in de bulunduğu 24 devrimci genç, 30 Ekim 1968'de Samsun'dan Ankara'ya yürüyüş başlatmıştı.

Yürüyüşün ismi, '**Tam Bağımsız Türkiye İçin Mustafa Kemal Yürüyüşü**'ydü. Başlangıcından itibaren pek çok engelle, saldırıyla karşılaşan yürüyüş 10 Kasım'da Ankara'da Anıtkabir'de sona erecekti.

Kamuoyuna, yürüyüşün amacı şu satırlarla açıklanmıştı:

- **“1919’da başlayan Mustafa Kemal devrimi kendisinden sonra gelen yöneticiler tarafından amacından saptırılmış, Cumhuriyetin bütün kurumları yozlaştırılmıştır. Bugün Türkiye’imiz **dünyada ilk antiemperyalist ve antikapitalist devrimi gerçekleştiren Mustafa Kemal’e rağmen yabancıların desteklediği karşıdevrimcilerin etki alanına girmiştir. Biz Mustafa Kemal gençliği olarak, saptırılan devrimi rayına oturtmaya azimliyiz, kararlıyız. Bugün başlayan yürüyüşün amacı budur.”****

HEYKELİN TARİHÇESİ VE ANLAMI

Onur Anıtı, Samsun’un İlkadım ilçesindeki Atatürk Parkı’nda yer alan ve şehrin simgesi hâline gelen anıttır. Mustafa Kemal’in Samsun’a çıktığı noktaya dikilen anıt Kurtuluş Savaşı’nın başlangıcı sayılan bu anı simgeliyor.

Anıtın heykeli Samsun Valisi Kâzım Paşa tarafından Samsun halkı adına Avusturyalı heykeltıraş Heinrich Krippel’e 1927 yılında sipariş edilmiş, aynı yıl 19 Mayıs günü kaidenin resmî temel atma töreni yapıldı. 1928 yılında Viyana’da başlayan heykelin yapım süreci 1931 yılında sonlanmış ve heykel kaidesine 29 Ekim 1931 tarihinde dikildi. 15 Ocak 1932 tarihinde anıtın resmî açılışı yapılarak cumhuriyet tarihinin on üçüncü anıtı, Heinrich Krippel’in ise Türkiye’deki dördüncü anıt çalışması oldu.

Tunçtan yapılmış olan heykelin yüksekliği 4,75 metre, taş blok kaidenin yüksekliği 4,10 metre olarak tasarlandı. Tüm anıtın yüksekliği ise 8,85 metredir.

Samsun Valisi Kâzım Paşa’nın ortaya attığı fikrin ardında 19 Mayıs 1927 tarihinde Kâzım Paşa’nın katıldığı kaidenin temel atma töreniyle de anıtın inşa süreci resmen başlatıldı. Anıt için daha önce Ankara Ulus’taki Zafer Anıtı’nın inşası için açılan yarışmayı kazanan Avusturyalı heykeltıraş Heinrich Krippel ile 37 bin dolar karşılığında anlaşarak eseri yapması istendi.

Heinrich Krippel, heykeldeki vücut ölçüleri ve surat kompozisyonunda daha önceki çalışmaları için Mustafa Kemal’in Ankara’daki ikâmetine giderek aldığı ölçüleri esas almış, heykelin çalışmalarını da Türkiye’de gerçekleştirmiştir.

Heykelin tunç döküm işlemleri ise 1928 yılında Viyana’daki Vereinigte Metallwerke dökümhanesinde başlamış ve 1931 yılında 32 parça hâlinde sonlanmıştı. Döküm aşamasından sonra temizlik ve rötuş işlemleri için dökümhanede birleştirilen anıt bu işlemlerin de tamamlanmasının ardından tekrar sökülerek her bir parça ayrı ayrı Türkiye’ye getirilmek üzere sandıklandı.

Hamburg’dan Deutsche Levante-Linie kumpanyasının Nicea vapuru ile taşınan anıtın parçaları 15 Ekim 1931 tarihinde Samsun’a ulaştırıldı. Samsun’a ulaşan heykelin parçalarının monte edilme işlemleri hemen başlatılarak Avusturyalı bir mühendisin de yardımıyla 29 Ekim 1931 tarihinde heykel kaideye monte edilerek günümüzdeki halini aldı.

İşte Samsun’dan bu akşamki fotoğraflar:

Prof. Dr. Ahmet SALTİK MD, MSc, BSc